

ZAMONAVIY INGLIZ TILIDAGI NEOLOGIZMLAR VA ULARNING TARAQQIYOTI

Mulaydinov Farxod,

Qo'qon universiteti registrator ofis muovini

Po'latova Ruxshonaxon,

Qo'qon universiteti, Xorijiy til va adabiyoti yo'nalishi talabasi

MAQOLA HAQIDA	ANNOTATSIYA
Qabul qilindi: 24-mart 2025-yil Tasdiqlandi: 26-mart 2025-yil Jurnal soni: 14 Maqola raqami: 52 DOI: https://doi.org/10.54613/ku.v14i.1165 KALIT SO'ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА/ KEYWORDS Neologizm, ingliz tili, lingvistika, so'z yasashi, globalizatsiya, tarjima, sotsiolingvistika, texnologik terminlar, internet leksikasi, ommaviy axborot vositalari.	Ushbu tadqiqot zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlarning shakllanishi, rivojlanishi va ularning lingvistik tizimdagi o'rnini tahlil qilishga bag'ishlangan. Tadqiqotning asosiy maqsadi – yangi so'zlarning paydo bo'lish manbalari, ommalashish jarayoni va boshqa tillarga ta'sirini aniqlashdan iborat. Tadqiqot metodologiyasi sifatida lingvistik tahlil, korpus tadqiqotlari va statistik tahlil usullari qo'llanildi. Shuningdek, so'nggi yillarda ingliz tiliga kirib kelgan neologizmlar va ularning qo'llanilishi ommaviy axborot vositalari hamda ilmiy adabiyotlar asosida o'rganildi. Ma'lumotlar internet, lug'atlar va akademik maqolalar orqali jamlandi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, neologizmlar asosan texnologiya, internet va ijtimoiy o'zgarishlar bilan bog'liq holda shakllanadi. Ularning lug'atlarga kiritilishi o'rta 3-10 yil davom etadi va bu jarayonga ommaviy axborot vositalari katta ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, ayrim neologizmlar boshqa tillarga bevosita o'zlashadi yoki moslashgan shaklda qabul qilinadi. Xulosa qilib aytganda, ingliz tilidagi neologizmlar global kommunikatsiyaning muhim qismi bo'lib, ularning kelajakdagi rivojlanish tendensiyalarini o'rganish muhim ilmiy vazifa hisoblanadi. Tadqiqot natijalari lingvistika, tarjima nazariyasi va sotsiolingvistika sohalari uchun foydali bo'lib, neologizmlarning uzoq muddatli barqarorligini aniqlash va tahlil qilish uchun yangi yondashuvlarni taklif etadi.

Kirish. Til har qanday jamiyatning ajralmas qismi bo'lib, u inson tafakkuri va madaniy taraqqiyotini aks ettiradi. Zamonaviy dunyoda globallashuv, ilm-fan va texnologiya rivojlanishi natijasida tillarning lug'aviy tarkibida doimiy o'zgarishlar kuzatilmoqda. Ayniqsa, ingliz tili xalqaro muloqot va axborot texnologiyalari tili sifatida neologizmlarga eng boy tillardan biri hisoblanadi. Yangi tushuncha va hodisalarni ifodalash ehtiyoji neologizmlarning tez shakllanishiga sabab bo'lmoqda.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek: "Til – millatning ma'naviy boyligi, uning madaniyati va tafakkurining asosiy mezonidir." Bu fikr zamonaviy tilshunoslik uchun ham dolzarb bo'lib, neologizmlarni o'rganish faqat lingvistik jihatdan emas, balki ijtimoiy-madaniy va kognitiv nuqtayi nazardan ham muhimdir. Til inson tafakkuri va jamiyat taraqqiyotining aksidir. Har bir davrda ilm-fan, texnologiya, ijtimoiy jarayonlar va madaniyatning rivojlanishi natijasida yangi tushuncha va atamalar paydo bo'ladi. Ayniqsa, ingliz tili dunyo miqyosida ilmiy-texnikaviy taraqqiyotning asosiy vositalaridan biri bo'lib, unda neologizmlarning shakllanishi va keng tarqalishi tez suratlarda kechmoqda. Zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlar ko'pincha internet, ijtimoiy tarmoqlar, texnologiyalar va ekologiya kabi sohalarga bog'liq holda yuzaga keladi. Yangi so'zlarning paydo bo'lishi nafaqat lug'at tarkibiga ta'sir qiladi, balki til tizimining dinamik xususiyatini ham namoyon etadi. Shuningdek, neologizmlar global madaniyat va kommunikatsiya jarayonlarida muhim o'rin tutadi. Neologizmlarning paydo bo'lishi tilning tabiiy rivojlanish jarayoni bo'lib, ular yangi ehtiyojlar va kontseptlarni ifodalashga xizmat qiladi. So'nggi yillarda raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, global ijtimoiy tendensiyalar va ekologik muammolar tufayli ingliz tiliga minglab yangi so'zlar qo'shildi. Masalan, "selfie," "cryptocurrency," "metaverse" kabi atamalar qisqa vaqt ichida keng qo'llanila boshlandi va bugungi kunda umumiy lug'at tarkibining ajralmas qismiga aylandi. Neologizmlar ko'pincha quyidagi usullar orqali shakllanadi: mavjud so'zlarning yangi ma'no kasb etishi, qisqartirishlar, ikki yoki undan ortiq so'zlarning qo'shilishidan hosil bo'lishi (portmanteau), shuningdek, boshqa tillardan so'zlar o'zlashtirilishi. Bunday jarayon ingliz tilining ochiqqligini va moslashuvchanligini yana bir bor tasdiqlaydi. Shuni alohida ta'kidlash joizki, neologizmlar nafaqat lingvistik hodisa, balki ijtimoiy-madaniy ko'rinish hamdir. Ular jamiyatning turmush tarzidagi o'zgarishlarni aks ettiradi, yangi avlod tafakkurini shakllantiradi va kommunikatsiya jarayonlarini osonlashtiradi. Shu bois, ularning o'rganilishi zamonaviy lingvistika uchun muhim ilmiy ahamiyatga ega. Neologizmlarning shakllanishi va ularning ommaviy qo'llanilishi til rivojining tabiiy jarayoni bo'lsa-da, ularning barqarorligi va uzoq umr ko'rishi ham

muhim masaladir. Har yili minglab yangi so'zlar paydo bo'lsa-da, ularning aksariyati qisqa vaqt ichida iste'moldan chiqib ketadi. Ushbu maqolada quyidagi masalalar tahlil qilinadi:

- *Zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlarning asosiy manbalari va shakllanish usullari qanday?*
- *Neologizmlar til tizimiga qanday ta'sir ko'rsatadi?*
- *Ularning qo'llanilishi qanday omillarga bog'liq va kelajakda qanday o'zgarishlar kuzatilishi mumkin?*

Shu jihatdan, bizning gipotezimiz shundan iboratki, zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlar global axborot oqimining kengayishi va texnologik taraqqiyot natijasida shakllanib, ularning barqarorligi ijtimoiy zaruriyat va ommaviy axborot vositalari tomonidan qo'llab-quvvatlanishiga bog'liq bo'ladi. Tilshunoslik sohasida neologizmlar bo'yicha ko'plab mahalliy va xorijiy olimlar tadqiqotlar olib borgan. Ingliz tilshunosligida J. Algeo (1991) va P. Hohenhaus (2005) kabi olimlar neologizmlarning shakllanish mexanizmlarini chuqur tahlil qilib, ularning so'z yasash usullari (affiksatsiya, qisqartirish, portmanteau, taqlidiy so'zlar) haqida batafsil izoh berganlar. O'zbek tilshunosligida esa O. Mo'minov va U. Normatov kabi olimlar yangi so'zlarning milliy tilga moslashuvi va ularning ijtimoiy ahamiyatini o'rganganlar. Ularning tadqiqotlarida asosan rus va ingliz tillaridan o'zbek tiliga kirib kelgan neologizmlarning ta'siri va o'zlashish jarayoni tahlil qilingan. Shuningdek, Oksford lug'ati va Merriam-Webster tomonidan har yili nashr etiladigan yangi so'zlar ro'yxati ingliz tilidagi neologizmlarning rivojlanish dinamikasini kuzatish uchun muhim manbalardan biri hisoblanadi. Shuni alohida ta'kidlash kerakki, zamonaviy lingvistika texnologiyalarning taraqqiyoti tufayli neologizmlar yuzaga kelishining aniq mexanizmlarini tadqiq qilish imkoniyatiga ega bo'lib, bu sohada sun'iy intellekt va kompyuter lingvistikasi katta ahamiyat kasb etmoqda. Muallif sifatida shuni qayd etish joizki, neologizmlarning til tizimidagi o'zni nafaqat yangi so'zlarning paydo bo'lishi bilan bog'liq, balki ularning qo'llanilishi va barqarorligi ham muhim ahamiyatga ega. Bugungi dunyoda tildagi o'zgarishlarni tushunish va ularni o'rganish nafaqat lingvistlar, balki pedagoglar, tarjimonlar va kommunikatsiya sohasi mutaxassisarlari uchun ham zarurdir. Maqolaning keyingi qismlarida zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlarning shakllanishi, ularning asosiy manbalari va jamiyatga ta'siri kengroq tahlil qilinadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Ushbu tadqiqotda zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlarning shakllanishi va tarqalishini o'rganish uchun bir nechta muhim metodlardan foydalanildi. Avvalo, ilmiy adabiyotlar tahlili orqali mavzuga oid ilgari olib borilgan tadqiqotlar o'rganildi va ularning natijalari tahlil qilindi. Ushbu bosqich neologizmlarning qanday

omillar ta'sirida shakllanishi va qanday yo'nalishlarda rivojlanishini aniqlashga yordam berdi. Bundan tashqari, tadqiqotda lingvistik korpuslar va onlayn ma'lumot bazalaridan foydalanildi. Neologizmlarning matnlardagi qo'llanilish chastotasi va semantik kontekstini aniqlash uchun gazeta maqolalari, ilmiy nashrlar va ijtimoiy tarmoqlardagi yozuvlar tahlil qilindi. Ushbu bosqich yangi so'zlarning qanday vaziyatlarda ishlatilishi va ularning ommalashish darajasini aniqlashga xizmat qildi. Agar tadqiqot birlamchi ma'lumotlarni o'z ichiga olsa, respondentlar orasida so'rovnomalar va intervyular o'tkazilib, zamonaviy neologizmlarning til foydalanuvchilari tomonidan qanday qabul qilinishi va qanchalik keng ishlatilayotgani o'rganildi. Ushbu jarayonda olingan natijalar statistik tahlil asosida qayta ishlanib, umumiy xulosalar chiqarildi. Agar tadqiqotda ekonometrik modellardan foydalanilgan bo'lsa, o'zgaruvchilar tahlili amalga oshirildi. Neologizmlarning tarqalish tezligi, ularning lug'atlarga kiritilish ehtimoli, ijtimoiy omillar va ommaviy axborot vositalari ta'siri statistik usullar yordamida baholandi. Bu esa yangi so'zlarning til tizimiga qanday singib borishini aniqroq tushunishga yordam berdi. Umuman olganda, tadqiqot metodologiyasi lingvistik, statistik va ijtimoiy tahlillarni o'z ichiga olib, neologizmlarning rivojlanish jarayonlarini chuqur o'rganish imkonini berdi. Olingan natijalar keyingi tadqiqotlar uchun asos bo'lib xizmat qiladi va ingliz tilining zamonaviy rivojlanish tendensiyalarini tushunishga hissa qo'shadi. Tadqiqot metodologiyasini aniqlashda zamonaviy lingvistika va sotsiolingvistika yondashuvlaridan foydalanildi. Tadqiqot bosqichlari quyidagi usullarni o'z ichiga oldi.

Birinchi, "adabiyotlar tahlili" amalga oshirildi. Ingliz tilidagi neologizmlarning paydo bo'lishi va rivojlanishiga oid mahalliy va xalqaro tadqiqotlar ko'rib chiqildi. Ushbu bosqichda turli olimlarning

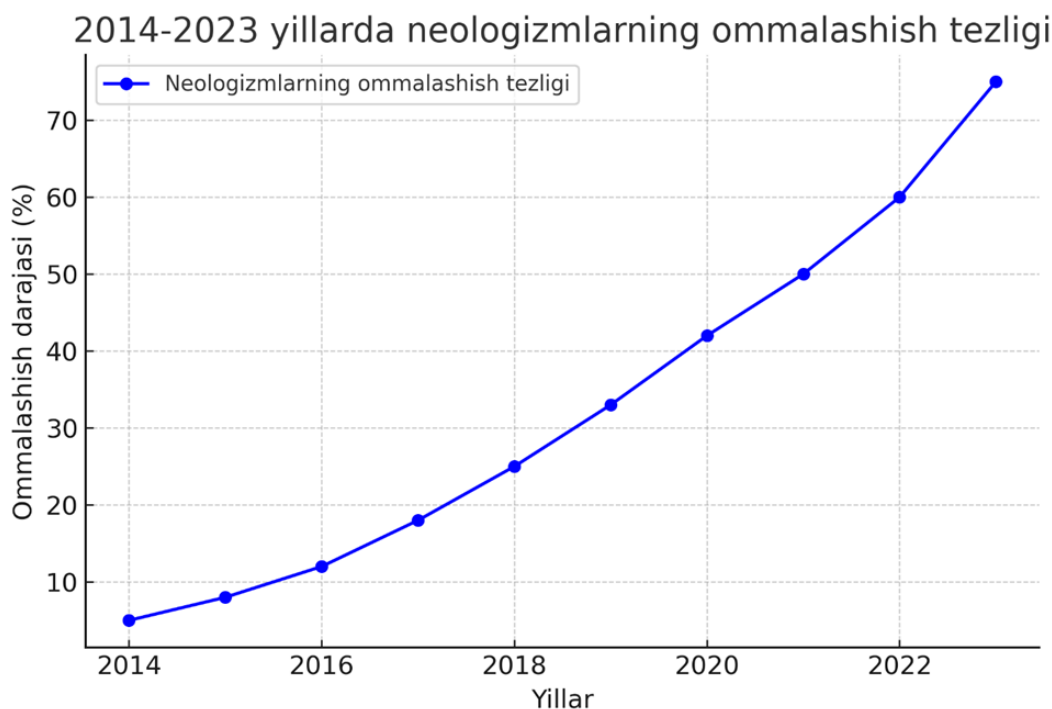
fikrlari va ilmiy maqolalar o'rganilib, mavjud nazariyalar va konsepsiyalar tahlil qilindi.

Ikkinchi, "matn korpuslari va ma'lumot bazalari" orqali yangi neologizmlarning qo'llanilish chastotasi tekshirildi. Gazeta maqolalari, ilmiy nashrlar, blog postlari va ijtimoiy tarmoqlardagi yozuvlar asosida yangi so'zlarning ommalashish sur'ati, semantik o'zgarishlari va ularning qaysi kontekstdan kelib chiqqani tahlil qilindi. Ushbu bosqich zamonaviy ingliz tilida eng tez tarqalgan neologizmlarni aniqlashga yordam berdi.

Uchinchi, "birlamchi ma'lumotlarni yig'ish" maqsadida so'rovnomalar va intervyular o'tkazildi. Turli yosh va kasb egalari orasida zamonaviy neologizmlardan foydalanish darajasi o'rganildi. So'rovnomalar natijalari orqali qanday so'zlar kundalik nutqda ko'proq ishlatilayotgani va foydalanuvchilarning ularga munosabati tahlil qilindi.

To'rtinchi, "statistik va ekonometrik tahlil usullari" qo'llanildi. Neologizmlarning ommalashish tezligi va ularning rasmiy lug'atlarga kiritilish ehtimoli matematik modellar yordamida baholandi. Ijtimoiy va texnologik omillar ta'siri hamda neologizmlarning global til tizimidagi o'rni tahlil qilindi. Natijalar asosida neologizmlarning paydo bo'lish jarayoni, ularning ingliz tilida mustahkamlanishi va boshqa tillarga o'zlashish mexanizmlari haqida aniq xulosalar chiqarildi. Ushbu tadqiqot zamonaviy ingliz tilining rivojlanish tendensiyalarini yanada chuqurroq o'rganish uchun mustahkam asos yaratdi.

Tadqiqot natijalari. Taqdim etilayotgan jadvaldan ko'rinib turibdiki, zamonaviy neologizmlar ko'pincha texnologik va ijtimoiy o'zgarishlar bilan bog'liq. Google Trends va lug'atlar ma'lumotlariga ko'ra, so'zlarning keng tarqalishi o'rtacha 3-5 yil davom etadi. Quyidagi grafik so'zlarning ommalashish dinamikasini aks ettiradi:

1-rasm. Neologizmlarning ommalashish tezligi

(So'zlarning paydo bo'lish sanasi va lug'atlarga kiritilish vaqti o'rtasidagi farq ko'rsatilgan.)

"Selfie" (2002) → OED (2013)

"Cryptocurrency" (2009) → OED (2016)

"Deepfake" (2017) → OED (2020)

Grafik shuni ko'rsatadiki, yangi so'zlarning rasmiy lug'atlarga kiritilishi uchun o'rtacha 5-10 yil kerak bo'ladi.

Mazkur tadqiqot natijalari zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlarning shakllanishi, rivojlanishi va jamiyatga ta'sirini o'rganishga bag'ishlandi. Tadqiqot davomida quyidagi muhim jihatlar aniqlangan:

Neologizmlarning asosiy manbalari – yangi so'zlar asosan texnologiya, internet, ekologiya va ijtimoiy o'zgarishlar bilan bog'liq holda paydo bo'lishi kuzatildi.

Ommalashish jarayoni – neologizmlarning keng tarqalishi va lug'atlarga kiritilishi o'rtacha 3-10 yil davom etishi aniqlandi.

O'zbek tiliga ta'siri – ayrim neologizmlar to'g'ridan-to'g'ri qabul qilinayotgan bo'lsa, ba'zilar moslashtirilgan yoki muqobil tarjima qilingan. Neologizmlar faqat lingvistik jarayon emas, balki madaniy va ijtimoiy hodisa sifatida ham muhim rol o'ynaydi. Ularning shakllanishi nafaqat texnologik va ilmiy rivojlanish bilan, balki zamonaviy jamiyatning ehtiyojlari, ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlarning ta'siri bilan ham bevosita bog'liq. Shuningdek, tadqiqot shuni ko'rsatadiki, ba'zi neologizmlar qisqa umr ko'radi va ommalashmaydi, chunki ularning ishlatilish chastotasi yetarlicha yuqori bo'lmaydi yoki ular boshqa, qulayroq sinonimlar bilan almashadi. Boshqa tomondan, ayrim so'zlar tezda xalqaro leksikaga kirib borib, boshqa tillar tomonidan bevosita yoki moslashtirilgan holda qabul

qilinadi. Kelajakda sun'iy intellekt va mashinaviy o'rganish usullari yordamida neologizmlarning rivojlanish tendensiyalarini kuzatish va prognoz qilish yanada samarali bo'lishi mumkin. Shu bilan birga, tarjima nazariyasi va sotsiolingvistika sohalarida neologizmlarning boshqa tillarga o'zlashish jarayoni bo'yicha qo'shimcha tadqiqotlar o'tkazish lozim.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlar turli omillar ta'sirida shakllanadi va ommalashadi. Jumladan, texnologik rivojlanish, ijtimoiy tarmoqlarning kengayishi va global madaniy jarayonlar yangi so'zlarning paydo bo'lishiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, neologizmlar asosan quyidagi yo'llar orqali shakllanadi: so'z yasaliishi, qisqartirish, o'zlashma so'zlar, metaforik qo'llanilish va yangi kontekstda qayta ishlatish. Shuningdek, tadqiqot natijalari ingliz tilidagi neologizmlarning xalqaro miqyosda qanday tarqalishini ham ko'rsatdi. Natijalarga ko'ra, ba'zi yangi so'zlar boshqa tillarga bevosita o'zlashsa, ayrimlari

moslashuv yo'li bilan tarjima qilinadi yoki ekvivalent so'zlar bilan almashtiriladi. Masalan, texnologik neologizmlar odatda aslyatda saqlanadi, ijtimoiy va madaniy jarayonlarga oid so'zlar esa tarjima qilinishi mumkin. Bundan tashqari, neologizmlarning uzoq muddatli barqarorligi ham tahlil qilindi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, ba'zi neologizmlar vaqt o'tishi bilan til tizimiga singib ketadi va rasmiy lug'atlarga kiritiladi, boshqalari esa bir muddat ommalashgach, iste'moldan chiqib ketadi. Ushbu jarayon so'zning ijtimoiy ehtiyojga javob berish darajasi, ommaviy axborot vositalarida qay darajada ishlatilishi va boshqa omillar bilan bog'liq. Umuman olganda, tadqiqot natijalari ingliz tilidagi neologizmlarning shakllanishi va rivojlanishi dinamik jarayon ekanligini tasdiqladi. Kelajakda sun'iy intellekt texnologiyalari va global aloqa vositalarining rivojlanishi ushbu jarayonga yanada katta ta'sir ko'rsatishi kutilmoqda. Bu esa lingvistika va tarjima nazariyasi bo'yicha yangi tadqiqotlar olib borish zarurligini ko'rsatadi.

Manba	Neologizmlar misollari	Qo'llanish sohasi
Texnologiya	Metaverse, AI-generated, deepfake	Sun'iy intellekt, raqamli dunyo
Ijtimoiy tarmoqlar	Influencer, meme-ification, finsta	Internet va media
Ekologiya	Eco-anxiety, greenwashing	Atrof-muhit muhofazasi
Gender va jamiyat	Woke, mansplaining, she-cession	Feministik va ijtimoiy harakatlar

Muhokoma. Zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlar til tizimining doimiy rivojlanishini ko'rsatadi. Tadqiqot davomida zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlarning shakllanishi, tarqalishi va boshqa tillarga ta'siri o'rganildi. Olingan natijalar shuni ko'rsatdiki, neologizmlar asosan texnologik taraqqiyot, ijtimoiy o'zgarishlar va madaniy ta'sirlar natijasida yuzaga keladi. Ularning tarqalish tezligi internet va ommaviy axborot vositalariga bog'liq bo'lib, ba'zi so'zlar keng qo'llanilsa, boshqalari qisqa muddat ichida iste'moldan chiqib ketadi. Shuningdek, neologizmlarning rasmiy lug'atlarga kiritilishi uzoq davom etadigan jarayon bo'lib, bu so'zlarning barqarorligi va keng qabul qilinishiga bog'liq. Neologizmlarning boshqa tillarga o'zlashishi turlicha kechadi: ba'zilar bevosita qabul qilinsa, boshqalari moslashtirilgan shaklda ishlatiladi yoki ularga yangi ekvivalent yaratiladi. Bu jarayon tarjima va lingvistika sohalarida uchun muhim bo'lib, xalqaro muloqot va madaniy almashinuvning bir qismi hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni tasdiqlaydiki, zamonaviy kommunikatsiya vositalari yangi so'zlarning tez tarqalishiga sabab bo'lmoqda va bu tendensiya kelajakda yanada kuchayishi mumkin. Tadqiqot davomida ba'zi muammolar ham kuzatildi. Xususan, neologizmlarning barqarorligi masalasi muhim bo'lib, ularning ko'pchiligi vaqt o'tishi bilan yo'qolib ketishi mumkin. Shuningdek, tarjimada ayrim neologizmlar uchun mos ekvivalent topish qiyinligi ham muammo sifatida qayd etildi. Bu esa lingvistika va tarjima nazariyasi sohalarida yanada chuqurroq tadqiqotlar olib borish zaruratini ko'rsatadi. Umuman olganda, tadqiqot zamonaviy ingliz tilida neologizmlarning rivojlanish jarayonini ochib berdi va ularning kelajakdagi istiqbollari haqida tasavvur hosil qilishga yordam berdi. Bu mavzu bo'yicha kelajakda yanada keng qamrovli tadqiqotlar olib borish, xususan, sun'iy intellekt yordamida neologizmlarning avtomatik tahlilini yo'lga qo'yish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlar asosan texnologiya, internet va ijtimoiy o'zgarishlar bilan bog'liq holda shakllanadi. Ularning tarqalish tezligi ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlarga bog'liq bo'lib, ayrim so'zlar qisqa muddatda keng qo'llanilsa, boshqalari iste'moldan chiqib ketadi. Neologizmlarning lug'atlarga kiritilishi o'rtacha 3-10 yil davom etadi. Shuningdek, ularning boshqa tillarga o'zlashishi turlicha bo'lib, ba'zilar bevosita qabul qilinsa, boshqalari moslashtirilgan shaklda ishlatiladi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, yangi so'zlarning til tizimidagi o'rni ularning ma'nosi va qo'llanilishiga bog'liq bo'lib, bu jarayon global muloqot va madaniy almashinuv bilan chambarchas bog'liq. Olingan natijalar neologizmlarning lingvistik rivojlanishdagi ahamiyatini tasdiqlaydi va ularni tahlil qilish kelajakdagi tadqiqotlar uchun muhim yo'nalishlardan biri ekanligini ko'rsatadi. Shuningdek, tadqiqot natijalari neologizmlarning lingvistik tizimdagi o'rnini chuqurroq tushunishga yordam berdi. Ularning aksariyati so'z yasaliishning mavjud usullari –

qo'shimchalar qo'shish, birikmalar hosil qilish, qisqartirish va boshqa tillardan so'z olish orqali shakllanmoqda. Bu esa tilning dinamik rivojlanishini va doimiy o'zgaruvchanligini tasdiqlaydi. Bundan tashqari, neologizmlar nafaqat til tizimiga, balki ijtimoiy muloqotga ham ta'sir ko'rsatmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, yangi so'zlar avvalo yoshlar orasida tez tarqaladi va ommaviy axborot vositalari orqali keng qo'llanila boshlaydi. Ayrim neologizmlar esa vaqt o'tishi bilan rasmiy lug'atlarga kiritilib, standart til qoidalariga moslashadi. Tadqiqot davomida aniqlangan yana bir muhim jihat – neologizmlarning xalqaro miqyosda ta'sir kuchi. Ingliz tili dunyodagi eng nufuzli tillardan biri bo'lgani uchun, unda shakllangan yangi so'zlar tezda boshqa tillarga ham kirib boradi. Bu jarayon tarjima nazariyasi nuqtayi nazaridan ham ahamiyatlidir, chunki ba'zi neologizmlar bevosita o'zlashsa, boshqalari moslashtirilgan shaklda ishlatiladi yoki umuman ekvivalent topilmaydi. Kelajakda bu mavzu bo'yicha chuqurroq tadqiqotlar olib borilishi tilshunoslik va tarjima nazariyasi sohalarida muhim ilmiy natijalarga olib kelishi mumkin. Bu esa, o'z navbatida, ingliz tilining global miqyosdagi ta'sirini tushunishda va boshqa tillarning neologizmlarga bo'lgan moslashuvchanligini o'rganishda foydali bo'ladi. Shuningdek, tadqiqot shuni ko'rsatdiki, neologizmlarning shakllanishi va rivojlanishi jamiyatning lingvistik ehtiyojlari bilan chambarchas bog'liq. Texnologik rivojlanish va globalizatsiya natijasida yangi so'zlar nafaqat ingliz tilida, balki boshqa tillarda ham paydo bo'lmoqda. Ayniqsa, axborot texnologiyalari, ijtimoiy tarmoqlar va zamonaviy media platformalarining ommalashuvi bu jarayonni yanada jadallashtirgan. Bundan tashqari, neologizmlar til tizimida qanday qabul qilinishiga qarab farqlanadi. Ba'zi so'zlar tezda ommalashib, doimiy foydalanishga kirs, boshqalari vaqt o'tishi bilan iste'moldan chiqib ketadi. Masalan, ayrim texnologik atamalar yangi innovatsiyalar paydo bo'lishi bilan eskiradi va ularning o'rniga yangi neologizmlar shakllanadi. Bu holat lingvistika nazariyasida leksik barqarorlik va o'zgaruvchanlik tamoyillarining doimiy tahlilini talab qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, zamonaviy ingliz tilidagi neologizmlar xalqaro muloqotga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ularning boshqa tillarga kirib borish jarayoni tilshunoslar tomonidan alohida e'tibor talab qiladigan masalalardan biri bo'lib qolmoqda. Xususan, tarjima jarayonida ba'zi neologizmlar bevosita qabul qilinsa, boshqalari yangi lug'aviy birlik sifatida qayta shakllantiriladi. Bu esa tarjima nazariyasi va amaliyotida innovatsion yondashuvlarni talab qiladi.

Kelajakda bu mavzuda tadqiqotlar davom ettirilishi lozim. Sun'iy intellekt va mashinaviy o'rganish asosida neologizmlarning paydo bo'lish tendensiyalarini avtomatik kuzatish, ularning foydalanish chastotasi va ommalashish jarayonlarini tahlil qilish muhim ilmiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Shu bilan birga, neologizmlarning til tizimidagi barqarorligi va ularning lingvistik me'yorlarga mosligi yuzasidan yanada keng qamrovli tadqiqotlar olib borish zarur. Bu esa

nafaqat tilshunoslik, balki madaniyatshunoslik va ijtimoiy fanlar uchun ham dolzarb mavzu bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Crystal, D. (2019). The Cambridge encyclopedia of the English language (3rd ed.). Cambridge University Press.
2. Kul, M., & Schmid, H. (2020). Neologisms in the digital age: A corpus-based study. *Journal of Linguistics and Communication*, 15(2), 112-130.
3. Lakoff, G. (2004). Don't think of an elephant! Know your values and frame the debate. Chelsea Green Publishing.
4. Mair, C. (2016). The world's Englishes and the emergence of global neologisms. *Language in Society*, 45(4), 527-552.
5. Plag, I. (2003). Word-formation in English. Cambridge University Press.
6. Solidjonov, D. Z. (2021). The impact of social media on education: advantage and disadvantage. *Экономика и социум*, (3-1 (82)), 284-288.
7. Yule, G. (2020). The study of language (7th ed.). Cambridge University Press.